

Wielkiego

Xięstwa

P O Z N A Ń S K I E G O .

Nakładem Drukarni Nadwornej *W. Dehera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 107. — W Srodę dnia 10. Maja 1837.

Wiadomości zagraniczne.

P o l s k a .

Z Warszawy, dnia 5. Maja.

Onegdaj w uroczystość Imienin Najjaśniejszej Cesarzowej i Królowej, wszelkie Władze, Obywatele i Mieszkańcy tutejszej stolicy, znajdowali się w kościele Sgo Krzyża na Nabożeństwie; JW. JX. Choromański Arcy Biskup celebrował, a po Mszy św. rozpoczął *Te Deum* i modły o szczęśliwe powodzenie i jak najdłuższe życie całej Najjaśniejszej Rodziny. Orkiestra grała Mszą Józ. Elsnera. Również pontyfikalnie przez JW. JX. Antoniego Biskupa odbyło się Nabożeństwo w Kaplicy zamkowej, a 21 króć dano salwę z armat w czasie *Te Deum*. W kościele PP. Wizytek w czasie solennej Mszy św. w obec wszystkich Nauczycieli i uczniów Gimnazjum, część tychże uczniów pod dykcją Józ. Stefaniego, wykonała jego kompozycje tak Mszy na 4 głosy, jakoteż nowy hymn Wierzę w Boga i *Te Deum*. Uczniowie Gimnazjum na Lesznie u XX. Karmelitów śpiewali Mszą J. H. Roztworowskiego. Odbyła się parada wojskowa, a JW. General-Lejt. Gołowin Dyr. głów. prezyd. w K. R. S. W. D. i O. P., tudzież pełniący obowiązki Wojennego Gubernatora, przyjmował powinszowania, i w Brylowskim pałacu dla osób znakomitych dawał obiad, w czasie które-

go spełniono za zdrowie NN. Państwa, przy odgłosie 3 orkiestr wojskowych. Od południa ponowiono igrzyska dla ludu na placu Krasieńskim; a prócz różnych zabaw, puszczone kilka balonów. W wielkim Teatrze dano widowisko bezpłatne, oświecono wszystkie domy rządowe i obywatelskie, i na powyższym placu spalono ogień sztuczny. Przez cały dzień i do późna trwała pogoda.

K o s s y a .

Z Petersburga, d. 15. (27) Kwietnia.

Przez Ukazy Cesarские do Kapituły orderów, z d. 2. b. m., w nagrodę gorliwej służby, mianowani kawalerami orderu Sw. Stanisława 4. klasy, Radzcy honorowi: Etatowy Dozorca Bobrujskiej szkoły dla szlachty Borkowski i Dozorca szkół parafialnych na Żmudzi Zarankiewicz. — Tegoż dnia, Sprawujący obow. Dyrektora szkół gub. Mińskiej, Assesor Kolleg. Orłow, mianowany kawalerem orderu Sw. Anny 2 klasy.

Most Sw. Izaaka, łączący główną część Petersburga z wyspą Wasilewski-Ostrów zdjęty był zawczora, 13. b. m. o godzinie 11 ranniej. O wpół do 5 popołudniu grom dział z twierdzy obwieścił mieszkańcom stolicy że rzeka Newa całkowicie puściła. Wczora, po przejściu kry, a 2 po połud., przywrócono mosty.

D. 11. b. m. przybył do tutejszej stolicy Poseł nadzwyczajny i Minister pełnomocny Kró-

la Jmci Pruskiego, przy Porcie Ottomańskiej,
Hrabia Koenigsmark.

F r a n c y a.

Z Paryża, dnia 29. Kwietnia.

Konstytucjonista powiada: Dowiadujemy się, że Ministeryum na jednym z swoich najnowszych zgromadzeń po dokładniejszej rozprawie postanowiło prawo wywołania z kraju Izbie przełożyć i takowe wszelkimi siłami popierać. Lecz z drugiej strony dowiadujemy się także, że lewy środek i wszystkie niezawisłe głosy w Izbie gotowe są takowe prawo podobnież wszelkimi siłami zbijać. Dodają nawet, że gdyby Ministeryum nie miało stanowczo i wyraźnie zdania swego o tym przedmiocie objawić, wielu szacunku godnych członków postanowiło odmówić mu zażądanych summ na tajne wydatki. (?)

Messenger powiada: Uwagi godną jest rzeczą, że Ministrowie z dn. 22. Lutego, którzy dotąd przeciwni byli przełożeniu prawa dotyczący, w Izbie za témże głosowali. Uważają oni zapewne głos takowy za środek, który im wstęp do Ministeryum na nowo utworować może.

Z powodu pogłosek o bliskim ulaskawieniu politycznych zbrodniarzy, umieścił Dziennik sporów następujące uwagi: Spodziewamy się, że rząd lipcowy pozostanie na drodze, którą przez siedm lat bez słabości postępował. Zatrzyma on przy każdym ulaskawieniu dotychczas przestrzegane zasady. Ulaskawienie królobójcy Meuniera tych tylko nadzieją napelniać może, którzy żal jego naśladować będą. Nikt zaś zapewne od nas bardziej nie pragnie, aby skrucza ta za przykład posłużyła. Lecz zdaniem naszym ubliżylibyśmy wszystkim interesom naszej ojczyzny, gdybyśmy łaski Monarchy żądali dla ludzi, którzyby ją tylko za znak słabości poczytywali, i którzyby tak mało zważali na przebaczenie, jak mało ich zbrodnia obchodziła.

Generał Bugeaud wydał przed rozpoczęciem kroków nieprzyjacielskich z Arabami proklamacyą, w której ich, w tonie gwałtownym i odgrająjącym, do poddania się zowią. Koniec jej jest następujący: Jeżeli naczelnicy wasi skłonniejsi będą do zaspokojenia swojej żądzy sławy, aniżeli do zachowania was od okropności wojny, i jeżeli się zawarcie pokoju opierać będą, mogą na to liczyć, że im waszych pól i waszych trzód trzeba będzie bronić. Jeżeli się czują słabymi do tego, niech osobiście żądają pokoju. Ichto jest obowiązkiem w obliczu Boga i ludzi uczynić jedno lub drugie; im bowiem wasz zarząd i obronę powierzono. Przemówiłem do was otwarcie i z ufnością, ponieważ mam siłę

i wolę. Moje zaufanie w zasobach moich tak wielkie, że wam sposob wojny, którą prowadzić zamyslałem, przepowiedział. Pierwsza wyprawa rozpocznie się, kiedy żniwa wasze żółcieją, a skończy się ich zniszczeniem. Druga wyprawa rozpocznie się za nastaniem deszczów i trwać będzie aż do końca Marca, tak że ani jednego morgu roli uprawić nie zdołacie. Zgromadźcie więc wojowników waszych, albo przynieście mi roszkę oliwną pokoju, albo do Oranu, albo do Tremezenu, albo do obozu mego. Ofiaruję po ój jednemu z najpotężniejszych wodzów waszych, Abdel-Kaderowi. Jeżeli go nie przyjmie, dowiedzie, iż się poczytuje dość mocnym, aby was obronić; niegodziwieby albowiem postąpił, gdyby was bez przekonania tego na ogień i miecz narażał. Wszakże, powiadają, że poczciwy i szczery; ja też takiego charakteru, a tak łatwo się z sobą porozumiemy.

A n g l i a.

Z Londynu, d. 29. Kwietnia.

Morning-Chronicle donosi, że się Lord Durham spodziewa, iż sprawę „Vixen“ potrafi w dobry sposób z rosyjskim dworem załatwić, poczem zamysła, jeżeli stan jego zdrowia dozwoli, już w Maju Petersburg opuścić i na końcu tego miesiąca w Anglii stanąć. Gazeta ta chwali przychylność okazywaną Hrabieniu przez mieszkańców w Petersburgu Anglików i tymto tłumaczy sposobem, że on jest pierwszym Posłem przy dworze rosyjskim, który zarówno dla wszystkich przyszłepny potrafił zjednać sobie zaufanie wszystkich; że wszyscy widzą w nim mężnego i stalego obrońcę swoich praw i interesów. Że zaś swoim otwartym i przyzwoitym postępowaniem zdołał sobie przychylność Cesarza uskarbić, przeto może także mieszkającym w Petersburgu Anglikom ważne wyświadczyc przyługi. Jako dowód jego popularności między ziomkami przytacza Morning-Chronicle mowę, jaką go Pan Cautley, prezydujący na obiedzie danym na cześć jego, powitał.

Oddalanie się z W. Brytanii i Irlandyi do Stanów Zjed. w tej porze roku rozpoczęło się w znaczniejszej liczbie, niż kiedykolwiek. Z wielu angielskich, szkockich i irlandzkich portów odplynęło kilka okrętów napelnionych oddalającymi się z kraju, po większej części zamożnymi rolnikami i rzemieślnikami, niemniej różnemi znacznymi niewiastami.

H i s p a n i a.

Z Madrytu, d. 22. Kwietnia.

Dziś rano mocno się obawiano, żeby spokójności stolicy nie zakłócono. Rozeszła się bowiem pogłoska, że się na ulicy Montera i przy Puerta del Sol tłumy ludu zbierały.

Pogłoska takowa tém bardziej na wiare zasługowała, gdy Generał-Kapitan Quiroga z dwoma Adjutantami na wspomniane miejsca się udał. Dowiedziano się przecież wkrótce, że Generał-Kapitan chciał odbyć przegląd gwardyi narodowej, i że owe dumy ludu nie miały nieprzyjacielskich zamiarów. O godz. 2½ już nikogo na ulcy nie widziano.

Galigiani's Messenger umieścił następujący list z Madrytu z dnia 19. Kwietnia: Nędza publiczna nigdy jeszcze do tego co teraz stopnia nie doszła. Kassy rządowe są zupełnie próżne, i w chwili, w której kraj do ukończenia wojny domowej potrzebuje połączonej pomocy całej swęj siły zbrojnej, rozbrojono ruchomą gwardyą narodową, a to z braku funduszków na nieuchronne wydatki. Wierzytiele państwa, którym przyrzeczono zapłacić dnia 4. Kwietnia półroczne prowizye, należące im się jeszcze w Październiku r. z., nic jeszcze nie dostali, ponieważ nie ma pieniędzy do zapłacenia przypadającej w Maju dywidendy. — Wiadomości z prowincyi są teraz pomyślniejsze. W Andaluzyi spokojność prawie całkiem przywrócona i w Estremadurze, Galicyi i Asturyi nierównie teraz spokojniej. Z Aragonii dowiadujemy się, że Cabrera wyznaczył 3000 ciężkich piastrow nagrody temu, któryby mu przystawił głowę ściągającego go Generała Noguerasa. — P. Martinez de la Rosa mianowany został pełnomocnym Ministrem przy rządzie meksykańskim, z którym ma zawrzeć traktat handlowy.

P o r t u g a l i a ,

Z Lizbony, dnia 5. Kwietnia.

Periodico dos Pobres zamyka następujące pismo z Vizeu zdn. 28. Marca: „Rozumiem iż to będzie z korzyścią, jeżeli Pan następujące wiadomości w swoim Periodico umieścić raczysz, aby się przekonać czy rząd nasz z letargu się obudził i energicznych środków używa koncem wybawienia zaś niezbezpiecznego położenia, w którym prowincya nasza ciągle się znajduje. Prowincyi naszej, a szta ciągle się znajduje. Prowincyi naszej, a szta zapewne i całemu krajowi, zagraża zupełna anarchia. Osobistego bezpieczeństwa nie ma więcej; rozbojnicy wpadają do mieszkań obywateli; każdy pięścią i gwałtem sprawiedliwość sobie wyjeżdzać się stara, ponieważ urzędnicy zepsuci sumienia nie mają; Juizes de Directo (Sędziowie pokoju) i Delegados regios (advokaci państwa) pobierając stałą pensyą i nie mogąc przez processa zyskać, wcale o nie nie dbają; Sąd przysięgłych dopuszcza się niesłychanych przywidzeń; jest to piękna instytucya w kraju, gdzie wiedzą, jakie ma znaczenie, nie zaś dla chłopów i prostaków, z których tutaj instytut ten się składa. Główną

wadę przypisać trzeba prawodawstwu, które zawsze tylko tymczasowe i ani zwyczajom ani charakterowi ludu nie odpowiada; dopóki to się nie zmieni, coraz bardziej w niedoli poprzęcać się będziemy. Na poparcie podania mego przytaczam następujące dowody. W Villa de St. Pedro do Sul doktor padł ofiarą prywatnej zemsty; w kilka dni potem inną osobę podobny los spotkał; w Lamego zamordowano przed kilku dniami Escrivao Juiza de Directo, szlachetnego męża, który za Don Miguela z kraju się wyniósł a potem w szeregach ochotników Krolowej służył. Wczoraj zdarzył się w Povolide (o pół mili stąd) okropny przypadek. W miasteczku tém mieszkają dwaj bogaci ale niespokojni i niezgodni bracia, którzy już kilkakrotnie nawzajem na siebie napadali i się zranili. Każdy miał swoje strohnicwo rozlukanę młodzieży. Człowiek jeden, należący do tych strohnicw i obawiający się o życie swoje, schronił się był tu do Vizeu; wszakże zmuszony za ważnym interesem udać się do Povolide, wezwał sierzania i podoficera zgo pułku strzelców, aby mu towarzyszyli. Ale ledwo co tam stanęli, gdy brat pospółstwo całe przeciw nim podbudził, które z niesłychaną wściekłością wszystkich trzech na sztuki porąbało. Wiadomość ta sprawiła tu niejaki wrazenie a dzisiaj Sędzia pokoju w towarzystwie 50 strzelców i 25 jeźdźców do Povolide się udał, aby złoczyńców ostro ukarać; ale cóż stąd wyniknie! Nowe nieszczęście. Bo chociażby wszelkiego dołożono starania, aby utrzymać karność wojskową, nie potrafią jednak żołnierzy tych, palających chęcią pomśczenia się krwi współtowarzyszów swoich, wstrzymać od czynów okrucieństwa. Pod Francoso złupilo 50 łotrów mieszkanie majątniej familii; ścierali się potem z całym oddziałem strzelców i kilku z nich trupem położyli. Te i tym podobne wypadki szerzą powszechne niezbeczenie, nieufność i postrach, nikt albowiem nie sądzi się być bezpiecznym; lud, ceniący tylko czyny, nie zaś piękne frazesa, poznawszy się na tym stanie zupełnego rozprzężenia, teskni do dawniejszej administracyi, gdy Corregidores i Juizes de Fora niekarnych i złoczyńców na wodzy utrzymać zdołali. Jeżeli się rząd nie pokwapi użyciem mądrych i sprężystych środków, nie tylko na papierze, ale też czynami, nie wiem istotnie, co się nareszcie z nami stanie! — Vizeu, d. 28. Marca 1837 r.“

N i e m c y .

Xiążę Sondershausen Ojciec panującego, dn. 22. z. m. umarł w 76 roku życia. — Wiadomość jakoby Xiążę Polinjak zamyslał kupić zamek Neuberghausen była mylną; najął on tylko tymczasowe mieszkanie od Hrabiego

Karola Rechberg. — Szybkobiegacz Ernest Mense d. 23. z. m. odbył w Wrocławiu drogę półtory mili w przeciągu 45 minut.

A u s t r y a.

Z Wiednia, dnia 16. Kwietnia.

Jego C. K. Apost. Mość, dyplomatem własnoręcznie podpisanym, raczył dotychczasowemu chorążemu królestw Galicyi i Lodomerji. Wincentemu Kawalerowi Kopystyńskiemu, nadać najtąskawiej godność wice strażnika sreber koronnych królestw Galicyi i Lodomerji.

W ł o c h y.

Z Medyolanu, dnia 15. Kwietnia.

Jego Ces. Mość Wielki Xiążę Michał Rossyjski przybył tu z Turynu pod nazwiskiem Hr. Romanów d. 12. Nazajutrz przyjmował go Jego Exc. Feldmarszałek Hr. Radecki z Generałami i Officerami, jak i Jego Exc. Gubernator krajowy Hr. Hartig. — Wczoraj w południowej godzinie na placu ćwiczeń wojskowych załoga medyolańska wykonywała obroty w obecności Jego Ces. Mości W. Xięcia, który dał najpochlebniejsze zdanie, tak o pięknej postawie wojska, jak o biegłości we wszystkich jego poruszeniach. Poczem Jego Ces. Mość W. Xiążę wyświadczył ten zaszczyt Jego Exc. Feldmarszałkowi Hr. Radeckiemu, iż przyjął zaproszenie na obiad, gdzie spełniano toasty tak za zdrowie naszego najtąskawiej nam panującego Cesarza, jak i za Cesarza Wszech Rosyji. — Jego Ces. Mość przepędził wieczór u Jego Excel. Gubernatora Hr. Hartig, gdzie miłośnicy muzyki dawali koncert. Dostojny gość bawił do 2. po północy. — W. Xiążę odjechał z tąd dziś o 10. rano, i w drogę do Mnichowa udał się werońskim gościńcem.

G r e c y a.

Z Aten, dnia 26. Marca.

Bar. Belios z Macedonii, który Atenom znaczne grunta i inne przedmioty podarował, otrzymał order Zbawiciela. Królowi ofiarował tenże Baron pałac, który ma najmniej 800 lat z napisem: „Prowadź wojnę z moimi nieprzyjaciółmi,“ i obraz N. Panny Maryi z jej Dziecięciem. Królowej podarował Baron bardzo rzadkie i szacowne wydanie Homera.

T u r c y a.

Z Konstantynopola, dnia 28. Marca.

Bezustannie trwają lubo już zbijane pogłoski o przyjęciu z strony Sultana propozycji uczynionej przez Vice Króla Egiptu: mówią nawet iż Tatar wysłany został do Kairu, celem zaproszenia Xięcia Abasa Mirzy do Stambułu, dla zaślubienia jednej z córek Sultana. — Francuzki

literat Marcin Sebastjani przeznaczony do redakcyi Monitora Ottomańskiego, zszedł z tego świata. — W Smyrnie zaraza nie ustaje. — Nowe bandy rozbójników ukazały się w Tessalii.

Z Smyrny, dnia 26. Marca.

Według ostatnich wiadomości z Aten z dn. 19. b. m., od czasu wyjazdu ztamtąd Hr. Armansperg, upadł zupełnie wpływ angielski na dworze greckim. Posel angielski, P. Lyons, nie może prawie ukryć zmartwienia swego, i zagrozić miał znowu odmówieniem wydania trzeciej seryi pożyczki trzech wielkich mocarstw. — Rozporządzenie królewskie tój treści, że urzędnicy nie koniecznie uczyć się mają języka niemieckiego, sprawiło tam wielką radość.

Stany zjednoczone północnej Ameryki.

Z Nowego Yorku, dnia 11. Marca.

Wojna z Floridą nie ustaje. Najznakomitszy naczelnik Indyjanów, Ocoela, oświadczył na zgromadzeniu wszystkich naczelników indyjskich: „Raczej złożmy kości nasze na stosie pod dębami przodków naszych, i przejdźmy do krainy wielkiego ducha, aniżeli pozwolimy, aby nas przepędzono od naszych jezior, rzek i lasów do kraju na drugiej stronie ojca rzek (Missisipi), gdzie nie masz dzikich zwierząt, ani ryby, ani ptaka.“

OBWIESZCZENIE.

Dobra Strzelce powiatu Krobskiego mają być od Sw. Jana r. b. na trzy po sobie następujące lata aż do Sw. Jana 1840. najwięcej dającym w dzierzawę wypuszczone. W tym celu wyznaczony został termin na

dzień 8. Czerwca r. b.

po południu o godzinie 4tej w domu Ziemstwa kredytowego, na który chęć mających i w stanie będących dzierzawienia z tém nadmienieniem zapożywamy, że tylko ci do licytowania przypuszczonymi być mogą, którzy na zabezpieczenie licytum kaucyi 500 tal. natychmiast w gotowości złożą, i w razie potrzeby udowodnią, że warunkom dzierzawy są w stanie zadosyć uczynić.

W Poznaniu, dnia 27. Kwietnia 1837.

Dyrekcya Prowincyalna Ziemstwa.

Podaje się niniejszem do publicznej wiadomości, że Wilhelm Semfka wachmistrz przy żandarmeryi i Karolina Wilhelmina Dehnike kontraktem przedślubnym z dnia 28. Stycznia r. b. wspólność majątku i dorobku wyłączyli.

Poznań, dnia 6. Kwietnia 1837.

Król. Pruski Sąd Ziemsko-Miejski.